

GIAI ĐIỆU NĂM CHÂU

Thời lượng: 4 tiết

Yêu cầu cần đạt:

Năng lực âm nhạc:

- **NLÂN1:** Đọc đúng cao độ, trưởng độ Bài đọc nhạc số 7 – Kỉ niệm xưa.
- **NLÂN2:** Hát đúng giai điệu, lời ca với tính chất tha thiết, nhịp nhàng và gõ đệm cho bài hát Kỉ niệm xưa.
- **NLÂN3:** Nhận biết được các bậc chuyển hoá, dấu hoá.
- **NLÂN4:** Nếu được đặc điểm và phân biệt được âm sắc của dàn violon, violoncelle.
- **NLÂN5:** Nếu được cảm nhận về tác phẩm trích đoạn Czardas.

Năng lực chung:

- **NLC1:** Tự học theo hướng dẫn của giáo viên về các nội dung bài học.
- **NLC2:** Thành lập nhóm theo đúng yêu cầu, nhanh và đảm bảo trật tự; thảo luận với các thành viên trong nhóm để hoàn thành nhiệm vụ học tập.
- **NLC3:** Làm việc nhóm để tạo ra các sản phẩm học tập.

Phẩm chất:

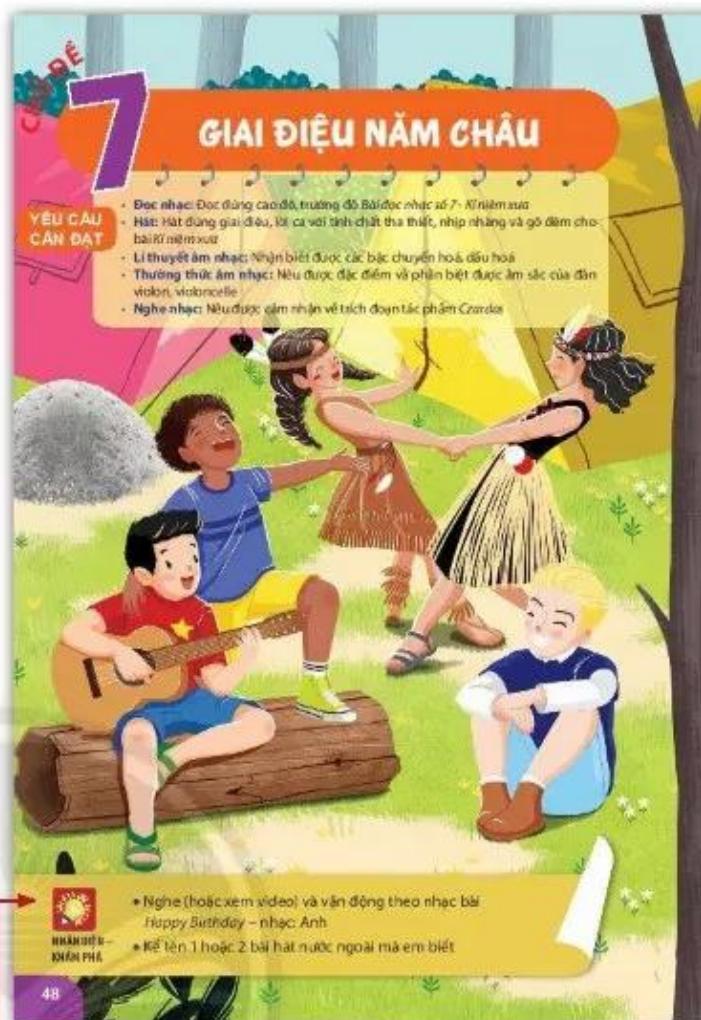
- **PC1:** Yêu hoà bình, có tinh thần đoàn kết giữa các dân tộc.
- **PC2:** Luôn cố gắng vươn lên đạt kết quả tốt trong học tập.

Tổ chức hoạt động: Nhận diện – Khám phá

Gợi ý hoạt động:

HĐ1: Trò chơi âm nhạc

- GV tổ chức cho HS nghe (hoặc xem video) và vận động theo nhạc bài Happy Birthday – nhạc Anh.
- GV cho HS thảo luận và kể tên một vài bài hát nước ngoài mà các em biết.

HĐ2: Giáo dục phẩm chất

Chủ đề có tên Giai điệu năm châu, vì vậy GV cần hướng dẫn HS biết yêu mến, quý trọng văn hoá của các nước, các dân tộc khác nhau, yêu chuộng hoà bình trên thế giới.

Tổ chức hoạt động dạy học: Đọc nhạc

Mục tiêu: NLÂN1, NLC1, NLC3, PC2

Thiết bị dạy học: dàn phím điện tử hoặc kèn phím, bảng tương tác (nếu có),...

PP&KTDH:

- PPĐH: trực quan, làm mẫu, trò chơi,...
- KTDH: chia nhóm, công nǎo,...

Gợi ý hoạt động dạy học:

1. Khởi động

HĐ1: Trò chơi nghe và nhận biết tiết tấu

GV viết lên bảng hoặc trình chiếu cho HS xem một vài âm hình tiết tấu (trong đó có âm hình

BỘ SƯ TƯ VIỆT NAM

EVERY DAY
BỘ NHẠC HÁT

Bài đọc nhạc số 7
KỈ NIỆM XƯA
(Auld lang syne)

Tình phết, thư thái.

Nhạc: Scotland
Phụng dịch: Tô Mùa, Mai Hồng

Ban à ta vui đến đây, cùng nhau sum vầy rồi mai xa cách. Hãy
luôn nhớ những ngày xưa cùng nhau hát mừng ta vui gặp nhau. Đến
đây chúng vui hòa ca, sẽ nremen khó quên một thời gần bấy. Hãy
luôn nhớ những ngày qua, dù mai có ngày ta không gặp nhau.

Tìm hiểu bài hát

Theo giới âm nhạc vô cùng phong phú, mỗi quốc gia, dân tộc đều có nền âm nhạc đặc sắc của riêng mình. Kỉ niệm xưa (Auld lang syne) là bài hát có nguồn gốc từ Scotland. Với nhịp điệu mang tính nhảy múa, uyển chuyển, giải điệu rất phù hợp với cách hát tập thể. Kỉ niệm xưa được nhiều nước trên thế giới sử dụng để hát trong những dịp chia tay năm cũ, kết thúc năm học, trong các dịp hội hè... Bài hát gồm một đoạn nhạc với 4 câu hát: câu 1 từ "Ban ài," câu 2 từ "Hãy luôn," câu 3 từ "Đến đây," câu 4 từ "Hãy luôn..." đến hết.

49

tiết tấu chủ đạo của bài đọc nhạc). GV gõ các âm hình đó (không theo thứ tự sắp xếp các âm hình) và yêu cầu HS chỉ ra được âm hình mà mình vừa gõ.

VD:

a.

b.

2. Hình thành kiến thức mới

HĐ2: Tìm hiểu và nhận xét Bài đọc nhạc số 7

- GV chia nhóm và hướng dẫn HS quan sát *Bài đọc nhạc số 7*, thảo luận và trình bày nhận xét về *Bài đọc nhạc số 7* như: tiết tấu, cao độ, nhịp,... GV tổng kết và nhận xét từng nhóm.

3. Thực hành – Luyện tập

HĐ3: Đọc gam Đô trưởng

GV hướng dẫn HS đọc gam Đô trưởng, quãng 2, quãng 3 theo mẫu và các âm ổn định. GV nên dùng đàn để làm điểm tựa về cao độ cho HS nghe và đọc.

HĐ4: Luyện đọc âm hình tiết tấu

GV hướng dẫn HS luyện đọc âm hình tiết tấu của *Bài đọc nhạc số 7* theo âm tiết.

HĐ5: Thực hành đọc nhạc

- GV hướng dẫn HS đọc *Bài đọc nhạc số 7* theo các bước:

+ Đọc cao độ (không trưởng độ)

+ Đọc tên nốt theo tiết tấu trong bài

+ Đọc kết hợp cao độ và trưởng độ ở tốc độ chậm. GV nên dùng đàn để làm điểm tựa về cao độ cho HS nghe và đọc.

- GV hướng dẫn HS đọc toàn bộ *Bài đọc nhạc số 7* với tốc độ vừa phải. Tùy vào năng lực HS mà GV có thể chia làm hai câu nhạc hoặc bốn về nhạc để hướng dẫn. GV sử dụng đàn phím hoặc kèn phím để làm điểm tựa về cao độ cho HS.

4. Vận dụng – Sáng tạo

HĐ6: Sản phẩm âm nhạc

- GV hướng dẫn HS đọc nhạc kết hợp gõ đệm theo phách.

- GV hướng dẫn HS sáng tạo âm hình tiết tấu đơn giản để gõ đệm cho *Bài đọc nhạc số 7*.

Đánh giá:

- Mức độ 1: đọc được thang âm
- Mức độ 2: đọc được *Bài đọc nhạc số 7*
- Mức độ 3: đọc được *Bài đọc nhạc số 7* kết hợp với gõ đệm cùng bạn

Tổ chức hoạt động dạy học: Hát

Mục tiêu: NLÂM2, NLC1, NLC2, NLC3, PC1, PC2

Thiết bị dạy học: file âm thanh bài hát *Kỉ niệm xưa*, đàn phím điện tử, bảng tương tác (nếu có),...

READ EVERY DAY

- PPDH: làm mẫu, trò chơi, vận động theo nhịp điệu,...
- KTDH: chia nhóm, mảng ghép,...

Gợi ý hoạt động dạy học:

1. Khởi động

HĐ1: Nghe bài hát và nêu cảm nhận

GV hướng dẫn HS nghe lại bài *Kỉ niệm xưa* kết hợp vận động tự do nhẹ nhàng, sau đó yêu cầu HS nêu cảm nhận về tính chất âm nhạc của bài hát.

2. Hình thành kiến thức mới

HĐ2: Tìm hiểu bài hát

- GV hướng dẫn HS phân tích cấu trúc của bài hát.
- GV yêu cầu HS nhận xét bài hát về các nội dung như: xuất xứ, nhịp độ, các nét giai điệu giống nhau, nội dung bài hát,...

3. Thực hành – Luyện tập

HĐ3: Dạy bài hát

- GV cho HS ôn lại *Bài đọc nhạc số 7*.
- GV hướng dẫn HS ghép lời hát trong bài *Kỉ niệm xưa*. GV nên dùng đàn để làm điểm tựa về cao độ cho HS nghe và đọc.
- GV có thể cho HS vừa hát vừa kết hợp vận động để giúp HS dễ dàng nhớ lời ca.

HĐ4: Gõ đệm cho bài hát

- GV hướng dẫn HS thực hiện mẫu tiết tấu gõ đệm.
- GV chia nhóm và hướng dẫn các nhóm thực hành gõ đệm cho bài hát vừa học.

4. Vận dụng – Sáng tạo

HĐ5: Sản phẩm âm nhạc

- GV yêu cầu nhóm HS sáng tạo mẫu tiết tấu gõ đệm cho bài hát bằng nhạc cụ gõ hoặc vận động cơ thể.
- HS biểu diễn hát kết hợp gõ đệm cho bài hát *Kỉ niệm xưa* theo mẫu tiết tấu cùng bạn.

Đánh giá:

- Mức độ 1: hát được bài hát
- Mức độ 2: hát kết hợp gõ đệm bằng nhạc cụ gõ hoặc vận động cơ thể
- Mức độ 3: sáng tạo mẫu đệm cho bài hát và biểu diễn cùng bạn

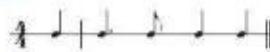

1. Tìm hiểu và nhận xét *Bài đọc nhạc số 7 – Kỉ niệm xưa* (trang 49)

2. Đọc thang âm dưới đây:

3. Luyện âm hình tiết tấu

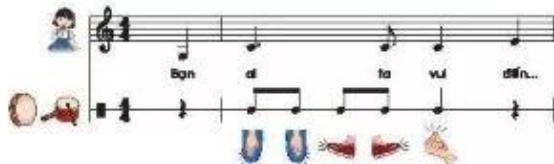

4. Đọc giai điệu *Bài đọc nhạc số 7 – Kỉ niệm xưa*

5. Hát bài *Kỉ niệm xưa*

- Nghe bài hát và nêu cảm nhận của em
- Hát bài *Kỉ niệm xưa* với tốc độ vừa phải, thể hiện tính chất thiết tha, nhịp nhàng

6. Gõ đệm và vận động cơ thể cho bài hát *Kỉ niệm xưa* theo mẫu dưới đây:

Các bậc chuyển hoá, dấu hoà

1. Tìm hiểu về các bậc chuyển hoá, dấu hoà

Bậc chuyển hoá: mỗi bậc cơ bản có thể nâng cao hoặc hạ thấp. Những bậc được nâng cao hoặc hạ thấp đó gọi là bậc chuyển hoá.

Dấu hoà: là kí hiệu để thay đổi cao độ các âm trong bản nhạc. Có ba loại dấu hoà thường dùng:

50

Tổ chức hoạt động dạy học: Lí thuyết âm nhạc

Mục tiêu: NLÂN3, NLC1, NLC2, NLC3, PC2

Thiết bị dạy học: đàn phím điện tử hoặc kèn phím, bảng tương tác (nếu có),...

PP&KTDH:

- PPDH: trực quan, làm mẫu, trò chơi,...
- KTDH: chia nhóm, khăn trải bàn,...

Gợi ý hoạt động dạy học:

1. Khởi động

HĐ1: Trò chơi nghe và nhận biết cao độ

GV xướng âm các âm có bậc chuyển hoá và yêu cầu HS lắng nghe và nhận xét về cao độ (đi lên hoặc đi xuống) của các âm cùng tên trong nét nhạc nghe được.

VD: mẫu a

READ EVERY DAY

Đầu hoà: là những nốt nhạc có độ cao không đồng đều

Tiêu điểm: là những nốt nhạc có độ cao không đồng đều

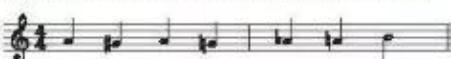
Đầu hoà: là những nốt nhạc có độ cao không đồng đều

Đầu hoà có định (hoá biểu): đặt ở đầu khuông nhạc (sau khoá nhạc) có tác dụng với tất cả các nốt có cùng tên trong bản nhạc (nếu không có hoá biểu mới thay thế). Ví dụ: bản nhạc *Em đi trong tưới xanh* có dấu hoà cố định là Pha tháng và Đô tháng.

- Dấu hoà bất thường: đặt ở trước nốt nhạc cần thay đổi và còn có tác dụng đối với những nốt nhạc cùng tên, cùng cao độ đứng sau nó trong một ô nhịp. Ví dụ:

2. Hãy chỉ rõ tác dụng của các dấu hoà trong khuông nhạc dưới đây:

Giới thiệu một số nhạc cụ phương Tây

1. Tìm hiểu nhạc cụ

Violon

Violon (violin) là nhạc cụ thuộc bộ dây trong dàn nhạc giao hưởng. Dàn có 4 dây, người chơi thường kẹp dây vào dưới cầm và dùng vĩ kéo trên dây đàn. Tiếng đàn violon tươi sáng, có thể biểu hiện đa dạng trạng thái cảm xúc của con người: rộn ràng, nồng nhiệt, vui tươi, dịu dàng; cũng có khi âm đạm hoặc kích tính. Với vai trò và vẻ đẹp của âm sắc, đàn violon được ví như "nữ hoàng" trong dàn nhạc giao hưởng.

51

mẫu b

2. Hình thành kiến thức mới

HĐ2: Tìm hiểu về bậc chuyển hoá, dấu hoà

GV sử dụng kỹ thuật khăn trải bàn, chia nhóm và yêu cầu các nhóm đọc SGK, ghi lại, trình bày những dữ kiện liên quan về bậc chuyển hoá, dấu hoà; sau đó GV đúc kết.

3. Thực hành - Luyện tập

HĐ3: Thực hành đọc và viết các bậc chuyển hoá, dấu hoà

GV chia nhóm và hướng dẫn HS đọc tên các nốt trong mẫu ở mục 2 trang 51 (SGK). Yêu cầu HS nêu tác dụng của các dấu hoà trong đó.

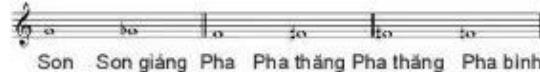
HĐ4: Đánh giá

GV hướng dẫn HS mở lại bản nhạc một số bài hát đã học và nhận xét về các dấu hoà trong các bài hát đó như: *Mùa khai trường*, *Tiếng chuông và ngọn cờ*, *Niềm tin thắp sáng trong tim em*, *Em đi trong tưới xanh*,...

HĐ5: Trò chơi nghe và nhận biết âm chuyển hoá

GV xướng âm hoặc đàn hai nốt (nhưng chỉ đọc tên của nốt thứ nhất) và yêu cầu HS đoán bậc chuyển hoá còn lại.

VD:

Son Son giáng Pha Pha tháng Pha tháng Pha bình

Đánh giá:

- Mức độ 1: nêu được định nghĩa của các bậc chuyển hoá và ý nghĩa các loại dấu hoà
- Mức độ 2: nhận biết được các bậc chuyển hoá trong bản nhạc

Tổ chức hoạt động dạy học: Thường thức âm nhạc, Nghe nhạc

Mục tiêu: NLÂN4, NLÂN5, NLC1, NLC3, PC1, PC2

Dụng cụ dạy học: hình ảnh minh họa đàn violon, violoncelle, video clip biểu diễn nhạc cụ dây, trích đoạn nhạc Czardas, băng tương tác (nếu có),...

PP&KTDH:

- PPĐH: trực quan, trò chơi, vận động theo nhịp điệu,...
- KTDH: chia nhóm, KWL,...

Gợi ý hoạt động dạy học:

1. Khởi động

HĐ1: Trò chơi nghe và cảm nhận âm sắc

- GV cho HS quan sát hình ảnh các nhạc cụ violon, violoncelle, trống, recorder và lần lượt mở file âm thanh của violon, violoncelle, trống và recorder (không mở theo thứ tự hình ảnh). GV yêu cầu HS nghe và tìm hình ảnh phù hợp với âm thanh vừa nghe được.

- GV chia HS thành các nhóm để thảo luận và đưa ra ý kiến.

2. Hình thành kiến thức mới

HĐ2: Tìm hiểu về nhạc cụ

- GV cho HS quan sát hình ảnh của từng nhạc cụ và yêu cầu HS nhận xét về cấu trúc, cách phát ra âm thanh,...

READ EVERY DAY
GV chia nhóm và yêu cầu mỗi nhóm tìm hiểu và ghi lại các đặc điểm của violon và violoncelle trong SGK; sau đó trình bày. GV đúc kết lại các ý chính để giúp HS ghi nhớ và thông hiểu.

- GV có thể minh họa thêm cho HS bằng một số video clip biểu diễn nhạc cụ dây.

3. Thực hành - Luyện tập

HĐ3: Nghe và vận động theo nhạc

- GV mở nhạc trích đoạn *Czardas* và vận động theo nhạc. HS bắt chước và thực hiện theo vận động của GV.
- Sau khi nghe và vận động theo nhạc, GV cung cấp thông tin về tác phẩm để HS ghi nhớ.
- GV yêu cầu HS nêu cảm nhận của mình về tác phẩm sau khi nghe và vận động theo nhạc.

4. Vận dụng - Sáng tạo

HĐ4: Sản phẩm âm nhạc

GV chia nhóm và yêu cầu các nhóm sáng tạo mẫu vận động theo trích đoạn nhạc *Czardas*, sau đó mỗi nhóm sẽ lên biểu diễn trước lớp.

Đánh giá:

- Mức độ 1: nêu được đặc điểm của đàn violon, violoncelle
- Mức độ 2: nghe và vận động theo trích đoạn nhạc *Czardas*
- Mức độ 3: sáng tạo mẫu vận động theo trích đoạn nhạc

Violoncelle

Violoncelle (cello) cũng là nhạc cụ thuộc bộ dây trong dàn nhạc giao hưởng, cấu tạo có 4 dây và dùng vi kéo. Đàn có kích thước lớn hơn nhiều so với violon. Nhạc công biểu diễn thường ngồi trên ghế, dùng đứng đàn, cầm đàn tựa vào vai. Âm sắc của violoncelle trầm ấm, phù hợp với những giai điệu mượt mà, ấm áp hoặc trầm tư, đĩnh đạc.

Trong dàn dây của dàn nhạc giao hưởng còn có hai nhạc cụ nữa là viola và contrabass, hai nhạc cụ này góp phần làm cho âm thanh của bộ dây thêm dày dặn, hài hòa.

- Hãy nêu đặc điểm về cấu tạo, âm sắc của đàn violon và violoncelle

Biểu diễn nhạc cụ dây

2. Nghe nhạc

- Nghe và vận động theo nhạc trích đoạn tác phẩm *Czardas* viết cho violon của Vittorio Monti

52

sáng tạo

CZARDAS
(Trích)
Vittorio Monti

Đoạn 2: *Allegro vivace.*

Czardas là tên gọi của một vũ điệu dân gian Hungary. Bản *Czardas* của Vittorio Monti có các đoạn nhạc tương phản giữa nhịp độ chậm và nhịp độ nhanh. Qua tiếng đàn violon lúc mềm mại, du dương, lúc sôi nổi, nóng nhiệt, tác phẩm mang lại cho người nghe không khí ngày hội tưng bừng của những vũ điệu dân gian Hungary.

* Nếu cảm nhận hoặc tưởng tượng của em sau khi nghe trích đoạn tác phẩm

→ GÓC ÂM NHẠC

1. Hát và đánh nhịp $\frac{4}{4}$ cho bài *Kí niệm xưa*.
2. Kể tên các loại dấu hoá vă cho biết tác dụng của chúng.
3. Xác định số cung giữa hai bậc âm trong các mẫu dưới đây:

4. Em hãy sưu tầm một số video biểu diễn nhạc cụ phương Tây để chia sẻ với bạn.

Học chủ đề *Giai điệu năm châu*, em thêm yêu và trân trọng những thành tựu âm nhạc của các quốc gia trên thế giới.

53

Tổ chức hoạt động: Góc âm nhạc

Gợi ý:

- GV có thể thực hiện theo nhóm hoặc từng cá nhân, thông qua các câu hỏi trong SGK, GV đánh giá được năng lực của HS sau khi học xong một chủ đề.
- GV có thể đặt thêm một số câu hỏi khác về các nội dung có trong chủ đề. Chú ý nên đặt câu hỏi dạng gợi mở như: *Em hãy sáng tạo mẫu gó đậm cho bài hát cùng bạn. Em có thể chép lại bài đọc nhạc...*
- GV có thể sử dụng sách *Bài tập Âm nhạc 6* để kiểm tra và củng cố cho HS nội dung bài học sau mỗi chủ đề.

Lưu ý: Đối với nội dung Góc âm nhạc, GV có thể linh hoạt lồng ghép đặt câu hỏi vào sau mỗi nội dung dạy học hoặc sau mỗi chủ đề bài học. Tuỳ tình hình thực tế mà GV vận dụng linh hoạt nội dung này miễn sao đạt được hiệu quả trong việc phát triển năng lực cho HS.

ĐÁNH GIÁ CHỦ ĐỀ

- GV có thể sử dụng các công cụ để kiểm tra, đánh giá HS như:
 - + Câu hỏi
 - + Bảng kiểm (check list)
 - + Thang đo
 - + Sản phẩm học tập
 - + Phiếu đánh giá theo tiêu chí (rubrics)
- GV có thể thực hiện việc đánh giá sau mỗi nội dung dạy học hoặc sau khi kết thúc chủ đề.
 - GV cần chú trọng đánh giá thường xuyên (quá trình) học tập của HS để thấy được sự tiến bộ của các em; bên cạnh đó, điều chỉnh phương pháp tổ chức hoạt động dạy học cho phù hợp với tình hình thực tế và động viên, khích lệ HS.